HANSEN M. 1998: *World catalogue of Insects. Volume 1. Hydraenidae (Coleoptera).* Apollo Books, Stenstrup, 169 pp. ISBN 87-88757-27-7. Cena 290.0 Denmark kroner (US$ 42.0).

Tato publikace je prvním dílem nové série „World Catalogue of Insects", začaté vydavatelstvím Apollo Books s cílem nabídnout entomologům „updated and authoritative worldscale catalogues". Poptávka po takovýchto katalozích trvale vzrůstá, hlavně díky rostoucímu zájmu o globální biodiversitu. Jiný, stejně důležitý důvod k uveřejňování těchto katalogů, o kterém se vydavatel nezmiňuje, je nutnost shrnout a zpřístupnit úžasný pokrok v našich znalostech, kterým většina čeledí hmyzu prošla v posledních desetiletích. Čeleď Hydraenidae není v tomto směru výjimkou: tento katalog obsahuje přes 1150 druhů v téměř 40 rodech, zatímco poslední katalog uveřejněný Knischem v roce 1924 zahrnoval pouze kolem 300 druhů v pouze 9 rodech. Je velice povzbudivé, že vydavatelství Apollo plánuje vydávání nejméně jednoho dílu každý rok a později hodlá zvýšit produkci na několik dílů ročně. Následující díly, týkající se brouků, jsou ve stadiu přípravy: Hydrophiloidea, Ptiliidae, Cryptophagidae a Cryptocephalinae (Chrysomelidae).

Úvodní stati katalogu obsahují následující informace: 1) prameny a použitelnost jmen (v podstatě jsou přesně dodržována pravidla International Code of Zoological Nomenclature z roku 1985); 2) obsah a zahrnuté údaje; 3) údaje o rozšíření; 4) nomenklatorické změny zavedené v publikaci; 5) krátkou historii klasifikace čeledi Hydraenidae, která obsahuje shrnutí vyšší klasifikace použité v katalogu (v podstatě založené na práci Perkinse z roku 1997). Krátké poděkování všem, kteří přispěli k uskutečnění tohoto katalogu, uzavírá úvodní části katalogu.

V části „údaje o rozšíření" je ohraničeno sedm biogeografických oblastí (dříve se jim říkalo „zoogeografické oblasti") a je zdůvodněno jejich pojetí v rámci katalogu. Autor konstatuje, že některé z těchto hranic jsou „very diffuse and hence more or less arbitrarily defined". Toto je samozřejmě pochopitelné, zvláště pokud jde o obecně známé problémy s ohraničením východních částí palearktické a orientální oblasti na asijském kontinentu. Vymezení těchto dvou oblastí, jak je použito v katalogu, odráží tyto problémy. Jedním z důvodů, který není zpravidla dobře chápán a ještě méně bývá diskutován, je skutečnost, že hranice těchto dvou oblastí se presentují rozdílně pro různé skupiny hmyzu (a vlastně i jiných živočichů). U skupin, zahrnujících hlavně druhy, které žijí převážně na habitatech v nízkých nadmořských výškách, budou severní hranice orientální oblasti zřejmě zasahovat dosti daleko na sever (např. v kontinentální Číně). Na druhé straně u skupin s převážnou většinou druhů žijících v habitatech vysokých horských poloh se budou severní hranice orientální oblasti v kontinentální Číně nacházet mnohem dále na jih. Například není pochyb o tom, že půdní fauna jižního svahu Himaláje a vyšších a vysokých hor kontinentální Číny a Taiwanu je palearktického původu a zřejmě patří k palearkické oblasti. V případě Taiwanu je nutno zahrnout i další okolnost. Vzhledem k tomu, že nejméně dvě třetiny území Taiwanu tvoří vysoké hory a fauna v těchto horách je nepochybně palearktická, zdá se být jen logické, aby Taiwan byl zahrnut do palearktické oblasti. Z těchto důvodů se domnívám, že hranice mezi palearktickou a orientální oblastí, jak jsou definovány v tomto katalogu, jsou příliš restriktivní ve prospěch orientální oblasti.

Nomenklatorické změny zavedené v katalogu zahrnují nomina nova pro taxony bez použitelných synonym a řadu nových kombinací. Nové kombinace jsou charakterisovány autorem jako „sheer formalities rather than taxonomic changes". Tento výklad však není zcela bez námitek, protože každé nové kombinaci předchází taxonomické studium a výsledek představuje taxonomickou změnu.

Ve vlastním katalogu záznam každého taxonu uvádí referenci originálního popisu (autor, rok publikace a stránka). Pro taxony rodové úrovně záznam obsahuje typický druh, referenci kde a jak byl typický druh stanoven, a gramatický rod pro platná jména. Záznam pro taxony druhové úrovně zahrnuje typickou lokalitu, reference pro označení lektotypů a neotypů a referenci pro první použití různých rodových kombinací. Pod každým platným jménem jsou navíc také uvedena všechna synonyma a důležitá nesprávná psaní. Dokonce jsou uvedena i některá nomina nuda (hlavně z Dejeanova „Catalogue" z roku 1821), např. u druhu *Hydraena gracilis* Germar, 1824. Skutečnost, že toto jméno se poprvé objevilo (jako nepoužitelné a připsané Müllerovi) v Dejeanově katalogu, nemá žádný nomenklatorický význam. Historie tohoto druhového jména začíná momentem, kdy je Germar učinil použitelným v roce 1824. Dejeanovy katalogy obsahují mnoho těchto nepoužitelných jmen a skutečnost, že některá z nich byla později učiněna použitelnými jinými autory, není oprávněním k tomu, aby tato jména byla uváděna jinak než např. nomina nuda vytvořena autory jako byli Motschulsky nebo Ienistea, která jsou uváděna separátně na stranách 124 a 125. Rozšíření každého druhu je uvedeno jmény států (seřazeny abecedně), některé z velkých států (např. Rusko nebo USA) jsou ještě podrozděleny na menší celky. Je poněkud rušivé, že pro podrozdělení Ruska jsou používány transliterované ruské termíny, jako např. „Resp.", „oblast" nebo „Kray" (někdy dokonce nedůsledně: Resp. nebo resp.). Tyto termíny jsou zcela srozumitelné pro ty, kdo ovládají ruský jazyk, jsou však jistě cizí pro většinu případných uživatelů katalogu. Je také nesprávné, že pro Českou republiku je používán termín „Czechia", který nemá žádné oficiální uznání.

Několik dalších připomínek: na straně 5 v „Publisher's Preface" u dvou sloves chybí koncová „s" („depends" a „becomes" [řádky 7 a 10 odspoda]); jinak je tato publikace pozoruhodně čistá, bez typografických omylů. Na str. 118 nadpis „incerta sedis" má správně být „incertae sedis". Na str. 122 chybí údaj gramatického rodu pro *Aulacochthebius*.

Tyto připomínky, z nichž některé mohou být považovány za záležitost osobní preference, nikterak nezmenšují kvalitu tohoto velice dobře pojatého katalogu, který by měl být v rukou každého, kdo se zajímá o tuto čeleď a o vodní brouky vůbec. Cena je rozumná a představuje rozhodně dobrou investici. Autor si zasluhuje uznání za kvalitní práci a snad ho potěší, že s nedočkavostí a se zájmem čekáme na uveřejnění svazku obsahujícího Hydrophiloidea.

Aleš Smetana